

KARADAYI KÖYÜ VE TARİHÇESİ

Karadayı; güneyde Yünören (Kölete),Kuzeyde Koramaz dağı ve Güllüce köyü, Batıda Akmescit (Zerezek) ve Koççağız köyü, Doğuda Elbaşı ve Köprübaşı (Ekrek) ile sınırları olan şirin bir Zamantı Köyüdür.

Karatay Kervansarayı ile iç içe, kervansarayı anlatmadan, bilmeden köyü anlatmamız mümkün değildir. İsmi ile özdeşleşmiş Karatay Kervansarayı Selçuklu Devrinden kalan büyük abidelerden biridir. 1.Alâeddin Keykubad' in yüksek iltifatlarına olmuş. Atabey Cellaeddin Karatay tarafından 1236-1244 yılları arasında doğu ile batıyı, Türkiye ile Suriye, Hicaz, Hindistan'ı bağlayan, Kayseri'den bir menzil (40 Km) uzaklıkta. Sahibinin adi ile anılan Karadayı (Karatay) köyü sınırları içinde bulunmaktadır.

O zaman sarahor(Zerahor) köyünün arazisinin içine yapılan kervansaray iki bölümden oluşmaktadır. 1-Arka Kısım(Kubbeli):Alâeddin Keykubad zamanında 1236-1240 tarihleri arasında. 2-giriş: Giyaseddin Keyhüsrev tarafından 1240-1244 yıllarında yapılmıştır. Ön giriş ve arka giriş kapıları üzerinde kitabeler vardır.

O zamanlar kervansarayların önemi büyüktü. Ekonomi ve sosyal birçok görevi birden yerine getiriyordu. Aynı zaman da yolcuları yağmacılardan, Eskiyardan, koruyor. Emniyetli bir konak yeri, Demir kapılar kapandığında kalın yüksek müstahkem duvarları ile bir kale görevi görüyordu.

Kervansarayın en önemli görevlerinden biri de yolcuların her türlü ihtiyaçlarının, yemek, yatak, erzak, ticari eşyaların konduğu depolar, ahırlar, yemlikler, nalbant, ayakkabı tamircisi, hamamı, ibadet yeri temin edildiği yerlerdi. Kervansarayda zengin-yoksul, din-dil ayrımı yapılmadan herkese aynı davranılması (Vakfiyede) gerekiyordu.

Bütün bu görevleri icra eden kervansaray bir vakıf idi. Bu vakıf üç kişilik bir mütevellî heyetince idare edilirdi. Kervansaray kendine ait vakıf gelirleri ile masraflarını karşılar, artan para ile yeni vakıf arazileri satın alırdı.

Kervansaray'a ait vakıf köyleri, O günkü Karatay köyünün komsularını da belirtiyor. İlk vakıf arazisi içinde Sarahör (Zerahör) köyü 72 hane, Kölete köyü bunun sınırdaşı olan "Likondon" köyü 299 hane, onun sınırdaşı olan "Ekreg", onun sinirdasi olan "Hasriye", onun sinirdasi olan su basında bulunan Manastiriz, bitisiginde Mahsis köyü dağın yamacında, Onun bitisiginde Güney köy (Süleymanlı Cemati) Sakaltutan, Gülveren, Süleymanlı köyü (Ahalisi Müslüman).

Kervansarayın bulunduğu Karatay köyü 66 hane olup bunun 4/1 Karatay'in neslinden olup, Bu köy vergiden muaftir. Ayrıca bu köyde bir değirmen ile kervansarayın Güney dogusunda (Disinda) 15 adet dükkan ile gıda depo ve hayvan yemleri için ambarlar bulunmaktadır.

Vakif namede Karahisar-i Behrimsah kasabasinda bir han Kayseri sehrinde kasaplar çarsindaki hanin tümü, evler ve çayirliklar, 334 mudd tohum alan 29 parça tarla, meshed köyünde 4 ev, 1 firin, 19 tarla vakif arazileri olarak belirtiliyor.

Vakfiyelerde adi geçen köylerin halki Müslüman olsun Hiristiyan olsun Öz Türkçe isimler tasiyorlar.

Kervansaray Osmanlı devrinin sonlarına doğru eski önemini yitirmiş. Buna sebeple Asya'ya yeni yolların bulunması milletler arası ticaret azalmış. Köyün nüfusu Kanuni devrinde 700 kişiye düşmüştü.

Kervansaray basit bir zaviye (Zaviye-i Karatay sultan) haline gelmiş, zaviye olduktan sonra köyden de vergiler alınmaya başlamış.

Kervansarayın kurulması ile başlayan ipek yolu Bünyan üzerinden gitmesi ile han ve köy eski cazibesini yitirmiş, küçülmüş 1935 nüfus sayımında 485 kişi kalmıştır.

Kayseri – Malatya yolunun 2000' li yıllarda tekrar faaliyete geçmesi ile birlikte köy yavaş yavaş gelişmeye geç almaya başlıyor.

Köyde okuma yazma oranı yüzde birlerde iken 1943 yılında Eğitimci olarak atanan Merhum Halis Özcan'la ataga kalkıyor. Bir yıl Sefiğin konagında, bir yıl Sali Çavusun odasında, 1946 yılında köyde okulun imcece usulü (muhtar Durdu Topal) ile yapılarak eğitime açılması ile Mehmet Can, Menduh Bayram, Mustafa Koçer'le doruk noktasına ulaşıyor. Bu gün 150 kişinin üzerinde Öğretmen, Polis, Subay, Doktor, Avukat, Imam, Mühendis, Devlet Memuru var.

Bu gelişmeye 1962 yılında açılan Karatay halk kütüphanesinin de önemi var. Sagolsun Hakkı Tombul ilçelerde dahi kütüphane yokken kütüphanenin açılmasına vesile oldu.

Köyümüzden yetişen hayırseverler doğdukları bu topraklarda bir eser bırakmak için yarışıyorlar.

Köyümüze Muzaffer Oflaz tarafından tam teçhizatlı bir İlköğretim Okulu ile bir Sağlık Ocağı yaptırılmıştır. Yine Âlim Sunguroğlu tarafından bir Kuran Kursu yapılmıştır. Köyde bir Camii, İmam Lojmanı, 2 Adet Öğretmen Lojmanı, Köye ait 5 Dükân, 1 Kahvehane, 4 Adet Mahalle Fırını, 1 Adet Muhtar Odası. Yine hayırsever Nevzat Çakır tarafından Mezarlık duvarı çevrilmiştir.

Okulumuzda 60-70 arası eğitim görüyor.

Köy nüfusunun üç de ikisi Kayseri ve baka illerde ikamet etmektedir. Köye ulaşım her gün her saat mümkündür.

Kaynaklar:

Karatay Vakfiyesi: Halil Edhem
Selçuklular Devri: Prof. Osman Turan
Celalettin Karatay Vakfiyesi: Prof. Osman Turan
Kayseri'de Kutsal Mekânlar: Prof. Hasan Göngör
1872 Vergi Kayıtları